

synode van Drenthe, dat die particuliere synode met een voorstel kwam. „Drenthe brengt het steeds weer op het agendum“. En — „Drenthe is toch niet de sterkste provincie“.

Heel zakelijk is dit niet. Wel zakelijk was het volgende argument. Als de studenten van Kampen gaan promoveren, dan zal het ook kunnen gaan gebeuren aan de Theologische Scholen in Zuid-Afrika en Amerika. En dan komt men vandaar niet meer naar Nederland, om aan de V.U. te promoveren.

Aldus beloogde Prof. H. H. Kuyper. Het is een zakelijke redenering, maar natuurlijk in zoverre, dat het belang en de positie van de V.U. in het geding wordt gebracht.

Behalve de rechtstreekse bestrijding was er meer dan één betoog te beluisteren, dat het promotie-recht overbodig achtte. Als de kandidaten van Kampen verder wilden studeeren, konden zij immers naar de V.U. gaan.

Dat is een argument, waardoor de zaak wordt vertroebeld. Het doet er niet toe, of er elders voor de kandidaten van Kampen gelegenheid is om te promoveren. Die is er natuurlijk aan de V.U. en elders. Dat is bekend genoeg. Bovendien moet men niet de voorstelling wekken, alsof een promotie aan de V.U. voor een Kampen-candidaat soms niet groote bezwaren oplevert. Zelfs bijna onmogelijk zou zijn. Stel dat een kandidaat van Kampen over een dogmenhistorisch onderwerp in Amsterdam zou willen promoveren, b.v. over het verband bij Calvijn, dan zou hem dat niet meevallen.

Er is in dit opzicht in het verleden ook wel het een en ander gebeurd.

Waarom is het nu zeer gewenscht, dat in Kampen gelegenheid komt om te promoveren?

Dat is vooreerst van belang voor de Kerken. Zij hebben er belang bij, dat verschillende jonge theologen hun studie voortzetten. Het is wel waar, dat niet altijd een bepaalde gemeente voor zich alleen veel profiteert van het feit, dat de eigen dominee is gepromoveerd, maar de Kerken in het gemeen profiteren er wel van, dat een aantal dominee's promoveren. En wanneer het aantal, door ook in Kampen de gelegenheid te openen, wordt uitgebreid, dan is dat winst.

Verder is het van belang, voor de studenten.

Bij alle Hooger Onderwijs studeert men eerst voor zijn kandidaat- en daarna voor zijn doctoraal examen. Die laatste studie is anders dan de eerste. Er wordt dan een keuze gedaan, een bepaalde richting gekozen. Die specialisering beteekent verdieping. Er zijn in onzen tijd, nu vele kandidaten niet zoo gemakkelijk een gemeente krijgen, en nog veel minder jonge predikanten naar een groote gemeente worden beroepen, een vrij groot aantal jonge mannen, die graag willen doorwerken. Er zijn dus genoeg mannen, die om de gelegenheid vragen.

Ten slotte is het van belang voor de professoren. Zij kunnen hun krachten eerst ten volle ontplooiën, als zij een staf van medewerkers vormen, die onder hun leiding allerlei vraagstukken uitwerken. Daarom spreekt het bijna vanzelf, dat een professor begeert, op deze wijze een school te vormen.

Er zijn wel professoren aan Universiteiten, bij wie schier niemand promoveert. Dat is bedenkelijk. Want dan is er van een breedopgezette ontginning van het veld der wetenschap eigenlijk geen sprake.

Een professor is niet alleen een man, die menschen klaar maakt voor een examen, hij heeft zijn leven aan de wetenschap gewijd. Dat geldt ook van de professoren in Kampen. Als het anders is, is het niet goed.

En wie zijn leven aan de wetenschap wijdt, die moet een staf van medewerkers vormen, die hem helpen, verschillende terreinen en gevallen te onderzoeken.

Als in Kampen het promotie-recht komt, dan kunnen de professoren van Kampen beter dan nu datgene zijn, wat hun titel zegt.

Daarom is de beste oplossing, dat de Kerken verklaren, er geen bezwaar tegen te hebben, dat de hoogleeraren van Kampen als promotor optreden.

We zijn heel blij, dat deze stem in Friesland wordt gehoord, ook al houdt naar onze meening de taak der kerken tegenover haar eigen Hogeschool nog wel meer in dan de laatste woorden zeggen.

Nieuwere meeningen inzake de algemeene openbaring.

Er is in den laatsten tijd nog al eens geschreven over de algemeene openbaring. Ook in verband met de opvattingen, die prof. Hepp voorstaat; sommigen wilden

daar wel gaarne eens over nadenken, waar het meeningen betreft, die in de kerken komen; maar ze konden niet gemakkelijk zich een voorstelling vormen van de denkbeelden van prof. Hepp, die immers niet publiek zijn gemaakt, tenzij dan in een enkel persverslag soms.

Thans lezen we over hetzelfde onderwerp in „Ons Kerkblad“ (te Gravenhage-Loosduinen) een artikel van H. P. (ds H. Pestman, Rijswijk). Deze schrijft „voor de jeugdvereenigingen“; zijn opvattingen komen dus verder. De Pestman's artikel neem ik in zijn geheel over (O = Openbaring, A = Algemeen):

Nu willen we nog de vraag stellen: welke verandering onderging de A. O. door de zonde? Heeft de mensch de dispositie, de ONTVANKELIJKHEID ervoor, verloren of behouden? Als ze verloren was, was Godskennis onder de Heidenen onbestaanbaar. De Heilige Schrift leert echter, dat die Godskennis wel bestaat. Dus de mensch heeft de dispositie niet verloren, evenmin als 't Beeld Gods. Is de dispositie door de zonde dan misschien verzwaakt? Neen! Want de dispositie behoort niet tot de NATUUR van den mensch (die is verdorven!), maar tot zijn WEZEN! En dit wezen is gelijk gebleven: DE MENSCH BLEEF IMMERS MENSCH. Behoorde de dispositie tot de natuur, dan zou ze verdorven zijn, maar — dan zou 't OORDEEL GODS ook niet zoo verschrikkelijk voor hem zijn. Daarom zouden we kunnen zeggen: de ongeloofige mocht willen, dat die dispositie verdorven was! Immers: dan zou hij ongevoelig zijn voor de INNERLIJKE pijniging, die de volle straf Gods zal meebrengen. Dus: DE DISPOSITIE VOOR DE OPENBARING IS ONDANKS DE ZONDE DEZELFDE GE- BLEVEN.

En de INHOUD der Openbaring is OOK DEZELFDE gebleven. Immers: God, Die deze O werkt, blijft De- zelfde.

Maar, zoo vragen we nu, wanneer dan de dispositie voor en de inhoud van de O dezelfde zijn gebleven, KAN DAN DE MENSCH NOG EVEN GOED GOD KENNEN ALS ADAM IN 't PARADIJS DAT KON?

Op deze vraag moet ons antwoord zijn: NEEN!

Waarom niet?

Omdat de O altijd MIDDELIJK werkt. En, aangezien 't middel voor de INNERLIJKE O 't „ik“ van den mensch is, en dit „ik“ bestaat uit WEZEN EN NATUUR SAMEN, en de natuur door de zonde corrupt is geworden, ageert dat „ik“, zoodra er contact is gekomen tusschen de dispositie en de innerlijke O, met zijn z.g. modi, d.i. met zijn vermogens (verstand, wil en gevoel), VERKEERD. D.w.z.: het intellect maakt hem, i.p.v. wijs, DWAAS; Zijn wil, die hem eerst goed deed handelen, doet hem nu SLECHT handelen; zijn gevoel, dat hem eerst maakte liefdevol, maakt hem nu LIEFDELOOS. Om 'n voorbeeld te noemen: de Heide Gods is niet veranderd, maar — als de mensch die Heide opvat als HAAT, dan ligt dat aan den MENSCH. Wanneer dan ook niet de Algemeene GE- NADE tusschenbeide ware gekomen, dan zou 't leven van den mensch onder de Algemeene OPENBARING tot 'n hel worden. Immers: hij zou niet anders werken dan toorn en haat. Zoo staat 't dus met de MID- DELEN voor de INNERLIJKE Algemeene Openbaring.

En hoe staat 'nu met de MIDDELEN voor de UITERLIJKE Alg. Openb.? OOK DIE ZIJN VER- DORVEN.

Ze zijn: natuur en geschiedenis. Wat de NATUUR betreft: typeerend is het woord van De Genesist: „De Schepping predikt geen liefderijk God“. Als ook hier niet de Alg. GENADE had ingegrepen, zou de natuur NIETS goeds en moois meer voortbrengen, terwijl de GESCHIEDENIS vreeselijk zou zijn.

De VERDORVEN MIDDELEN der Alg. Openbaring zijn dus: 't verdorven „ik“, de vervloekte natuur en de verwrongen historie.

Welnu, hierom leerde de Gereformeerde Dogmatiek en Belydenis altijd: DE ONVOLDOENDHEID DER AL- GEMEENE OPENBARING.

Echter: deze onvoldoendheid werd gelaerd NIET ALLEEN OMDAT DE MIDDELEN VERDORVEN ZIJN, maar ook: omdat de A. O. toch altijd slechts be- rekend zou blijven op den staat der rechtheid, niet op dien der zonde. Stel dus al, dat God de MIDDELEN weer RECHT liet werken, dan zouden we nu, als zondaren, toch aan den INHOUD der A. O. niet ge- noeg hebben. Immers: de ALGEMEENE Openb. staat

in verband met het WERKverbond, de BIJZONDERE Openb. in verband met 't GENADEverbond. DE ALGEMEENE OPENBARING BRENGT DEN CHRISTUS NIET!

We gaan thans op deze beschouwingen, die de onze niet zijn, niet nader in. We zouden evenwel heel dank- baar zijn, indien ds Pestman ons aan bronnenverwijzing zou willen helpen. Is dit wat hem gedoerd is? Hij houde ons de vraag ten goede; we zijn nu eenmaal aan 't spreken over „meeningen“, in onze kerken voor- gedragen.

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Slootdorp: Cand. L. J. Goede te Papendrecht en Cand. Joh. de Wal te Ulrum.

Beroepen te:

Delfzijl: J. G. Adema te Zuidhorn.
Garijp: W. Reeskamp te Roden.
Klundert: D. J. Ras te Vleuten-De Meern.
Roermond: Cand. J. Brouwer, hulpred. te Drachten.

Aangenomen naar:

De Glind: Cand. J. C. Seegers, hulpred. te Almelo.

Afscheid van:

Warna: E. A. van Es. Tekst: Openb. 3:20.

Benoemd tot Hulprediker te:

Abbenbroek: Cand. P. de Bruyn te Rotterdam (aangen.).
Twijzel: Cand. L. Doekes te Kampen.

Emeritaat Ds H. Ph. Ingwersen.

De Classis Leiden der Geref. Kerken heeft op de meest eervolle wijze emeritaat verleend aan Ds H. Ph. Ingwersen te Katwijk aan Zee, zulks wegens voortdurende ongesteldheid, met ingang van 1 December a.s.

Cand. W. Ockema.

Cand. W. Ockema, thans hulprediker te Oldeboorn, ver- zoekt ons mede te deelen dat hij nog enkele Zondagen andere kerken kan dienen, alsmede dat een beroep ten allen tijde door hem in overweging wordt genomen.

Candidaat E. Pijlman.

Het adres van candidaat E. Pijlman, hulpred. bij de Geref. Kerk te Woerden, is thans Julianastraat 5, Woerden, Tel. 147. Cand. Pijlman is een groot aantal Zondagen in de gelegenheid de kerken te dienen en zou gaarne voor een beroep in aan- merking komen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Aalsmeer: M. Baan te Bussum.
Deventer: J. C. Maris te Sneek.
Ede: C. Smits te Slidrecht.
Middelhamnis: H. Visser Men. te Bunschoten.

Aangenomen naar:

Harderwijk: N. Brandsma te Wildervank.

Intrede te:

Murmerwoude: Cand. C. J. Ph. Sobering. Tekst: 2 Cor. 12:9.
Noordeloos: Cand. R. Slofstra. Tekst: 2 Kon. 2:14.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Heinkenszand (toez.): Cand. J. H. Renting, hulpred. te Sluiskil.
Leersum (toez.): H. R. J. Reyenga te Almkerk.
Linschoten: P. P. J. Monster te Aalburg en Heesbeen.
Loppersum: E. J. F. Smits te Aduard.
Oldeholtwolde: Cand. M. W. Bartstra te Winschoten.
Papendrecht: G. C. Rosendaal te Randwijk (Geld.).

Aangenomen naar:

Almelo (vac. Ds L. S. van Zwet): Ds G. J. de Geus te Beuningen bij Nijmegen.
Breda (vac. Dr E. Eemmen): A. P. Mijnaards te Wehl.
Elim (Dr.): Cand. J. C. v. Einrenga te Emmer-Erfacheiden-veen.
Noordeloos: Cand. H. Harkema te Hilversum.
Oudenbosch: Cand. J. O. Norel, hulpred. te Hees (Nijmegen).
Spijkenisse: K. Luijendijk te Asch (Betuwe).
Woubrugge: D. v. d. Ent Braat te Overlangbroek.

Bedankt voor:

Arnhem (vac. J. Loos): A. Dönselmann te Amersfoort.
Hellouw, Gonderak, Bunschoten, Eemnes-Binnen en Dussen: Cand. H. Harkema te Hilversum.
Noorden (Z.-H.): Cand. A. G. Haring te Giessendam.
Zwolle: J. Zuurdeeg te Hilversum.

VERSCHENEN:

VAN SOUVEREINE LIEFDE

door Ds E. TH. VAN DEN BORN

Een bundel van dertig Schriftoverden- kingen van exegetischen aard. Gedach- ten als flonkerende diamanten worden hier gegeven over verscheidene Schrift- gedeelten uit het Oude- en Nieuwe Testament.

Het werk is uitgegeven in een fijn artis- tieken band van blank marocco met cellophaan omslag. Een juweeltje onder de uitgaven!

Prijs f 1,40.

Verkrijgbaar bij den boekhandel of recht- streeks te bestellen op postrekening nr 36000 van de Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

VAN FUNDAMENTEEL BETEKENIS

noemt „De School met den Bijbel“ het boek van den heer A. JANSE:

OM „DE LEVENDE ZIEL“.

Het blad schrijft:

„Als we er uit leeren, hoe weinig we weten, komen we in de geesteshouding, die vruchtbare studie mogelijk maakt. Meer waarde heeft het, als men door deze studie tot een dieper inzicht in de Schrift mag komen. Daar we van dit resultaat door de feiten overtuigd zijn, begroeten we een studie als deze met meer dan gewone ingenomenheid.....“

In sterken band. Prijs f 2,— (ingen. f 1,50). Verkrijgbaar bij den boekhandel of te bestellen op postrekening nr 36000 van

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

ZES DEELTJES.....!

die bij elkander hooren, zijn: de preeken- series van den bekenden Amsterdam- schen predikant, Ds S. G. DE GRAAF, getiteld:

VUUR OP DE AARDE.

Tesamen 72 predikatiën. Een waardevol bezit in Uw boekenkast! Begin met al vast het eerste deel U aan te schaffen! Uw boekhandelaar heeft het, of stort het bedrag (f 1,50) op postrekening nr 36000 van de Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

Benut U de gelegenheid wel een nieuwe abonnee te werven? Proef- nummers zijn steeds ter beschikking.